

vuoden viimeisenä päivänä. Nämä muutokset, jotka viikosta viikkoonkin saattoivat olla huomattavan jyrkät, johtuivat pääasiassa kausiluontoisista syistä, mutta ilmeisesti vientisuhdanteiden heikkeneminen oli omansa vähentämään teollisuuden luontarvetta kertomusvuoden jälkipuoliskolla. Vuoden varrella tapahtunut lisäys oli 1,196 milj. markkaa eli noin 9 %, mikä verrattuna edellisten vuosien lisäykseen, 59 ja 114 %:iin, oli aivan vaatimaton.

Rahamarkkinoiden pysyessä kireinä, vähäisestä helppoudesta huolimatta, liikepankit koko kertomusvuoden ajan olivat velassa keskuspankille, milloin enemmän, milloin vähemmän. Kertomusvuoden alkaessa rediskonttausten määrä oli 3,496 milj. markkaa, mutta tammikuun viimeisenä päivänä siitä oli jäljellä vain 530 miljoonaa. Helmikuussa se jälleen nousi sivuttaen ohimennen neljän miljardin rajan, mutta aleni taas maaliskuuhuhtikuussa. Vuoden huippu, 4,837 miljoonaa, saavutettiin toukokuun 15 päivänä, mutta loppukesästä ja syksyllä liikepankit lunastivat pois rediskonttauksiaan, niin että näiden määrä lokakuun lopussa oli vain 78 milj. markkaa. Vuoden lopussa ilmeni taas nousua, ja joulukuun viimeisenä päivänä rediskonttausten määrä oli 1,697 miljoonaa, so. vajaa puolet siitä, mitä se oli ollut vuotta aikaisemmin. Nämä vaihtelut johtuivat, paitsi muista kausisyyistä, suurelta osalta

liikevaihtoveron kannosta, liikepankkien kun kantoaikoina on pakko auttaa asiakkaitaan yli omien käyttövarojensa.

Suomen Pankin luotonannon kolmas päätekijä on luotonanto valtiolle, jota käsitellään edempänä.

Mitä luotonannon muodolliseen puoleen tulee, on vekselien diskonttaaminen lähes yksin vallitseva, niin kuin on keskuspankin luonteen mukaista. Suoraan diskontattujen vekselien arvo oli kertomusvuoden alkaessa 30,982 milj. markkaa ja sen päättyessä 32,821 miljoonaa. Lisäys oli siten 1,839 milj. markkaa eli vaille 6 %. Vertailun vuoksi mainittakoon, että vastaava lisäys vuonna 1947 oli 5,563 miljoonaa eli 18 %.

Hypoteekkilainojen määrä oli aivan vähäinen, vaihdellen 24 ja 22 milj. markan välillä. Kassakreditteiviltä nostettu määrä oli jonkin verran suurempi ja melkoista vaihtelevampi, nim. 597 ja 104 milj. markan välillä. Kertomusvuoden aikana tämä määrä nousi 394 miljoonasta 483 milj. markkaan. Joulukuun viimeisenä päivänä tuli hypoteekkilainojen ja kassakreditteivien osalle vain 1.5 % suoranaisen luotonannon kokonaismäärästä sekä ainoastaan 1.4 % pankin kokonaisluotonannosta, kun rediskonttauksetkin otetaan huomioon.

Suomen Pankin luotonannon eri lajien kuukautisia vaihteluita valaisevat seuraavan asetelman lukusarjat.

Suomen Pankin kotimainen luotonanto vuonna 1948.

Kuukauden lopussa	Valtion vekselit milj. mk	Muut vekselit milj. mk	Hypoteekkilainat milj. mk	Kassakreditteivit milj. mk	Rediskonttaukset milj. mk	Muut luotot rahalaitoksille milj. mk	Yhteensä milj. mk
1947							
Joulukuu	18,500	12,482	24	394	3,496	—	34,896
1948							
Tammikuu	17,830	13,085	24	374	530	—	31,843
Helmikuu	14,600	13,959	24	502	3,384	—	32,469
Maaliskuu	16,900	14,305	22	431	2,197	—	33,855
Huhtikuu	18,400	16,320	22	305	2,570	—	37,617
Toukokuu	14,730	17,586	22	345	4,436	—	37,119
Kesäkuu	15,430	17,938	22	257	3,980	—	37,627
Heinäkuu	20,030	16,725	22	217	1,077	—	38,071
Elokuu	20,830	16,574	22	280	1,419	—	39,125
Syyskuu	21,230	15,911	22	540	648	—	38,351
Lokakuu	23,730	14,703	22	387	78	—	38,920
Marraskuu	19,830	14,135	22	514	1,325	—	35,826
Joulukuu	19,230	13,591	22	483	1,697	—	35,023

Suomen Pankin suoraan talouselämälle antama luotto jakaantui kertomusvuoden lopussa talouselämän tärkeimpien haarojen kesken seuraavan asetelman osoittamalla tavalla. Vertailun vuoksi on asetelmaan otettu myös vuosia 1945—1947 koskevat vastaavat luvut.

	31/12 1945	31/12 1946	31/12 1947	31/12 1948
	%	%	%	%
Vientiteollisuus	67.7	61.5	56.5	58.7
Kotimarkkinateollisuus	23.2	17.9	19.4	12.9
Voimalaitokset	7.3	12.6	14.1	12.8
Kauppa	1.5	7.0	9.3	12.4
Muu liike-elämä	0.3	1.0	0.7	3.2

Voidaan siten todeta, että vientiteollisuus edelleen on saanut osakseen enemmän kuin puolet keskuspankin myöntämistä luotoista. Kotimarkkinateollisuuden suhteellinen osuus on vähentynyt, niin että se nyt on sama kuin voimalaitosten ja kaupan, joista varsinkin viime mainitun osuus on tuntuvasti laajentunut. Myös muun liike-elämän saama luotto on lisääntynyt, mihin ennen kaikkea monien uittoyhdistysten luontarve on ollut syynä.

Korkomäärät.

Vuoden 1947 aikana — ja luotonottoon nähden vuoden 1948 alussa — korkotasot yleensä oli noussut jonkin verran. Sen ohella oli vapaaehtoisien luotonannon säännöstelyn avulla koetettu varata niukat varat niihin tarkoituksiin, jotka yleiseltä kannalta olivat tärkeimmät, ja eritoten välttää luottojen käyttämistä investointitarkoituksiin, mikäli nämä eivät olleet aivan välttämättömiä. Luottopolitiikan yhtenäistämiseksi asetettiin vielä syyskuussa 1948 Suomen Pankin johtokunnan aloitteesta yhdessä muiden luottolaitoksia edustavien järjestöjen kanssa erityinen luottolautakunta.

Kun rahamarkkinoiden kireys kertomusvuoden alussa yhä jatkui, tuli kysymys uudesta korkomäärien nostamisesta päiväjärjestykseen. Vaihtoehtoisesti tehtiin julkisuudessa se ehdotus, että indeksiehto otettaisiin yleiseen käytäntöön luotonannossa, jota menetelmää eräät vakuutuslaitokset

olivat alkaneet käyttää. Suomen Pankki valitsi klassillisen korkopolitiikan tien, ja niin eduskunnan pankkivaltuusmiehet johtokunnan ehdotuksen mukaisesti helmikuun 5 päivänä päättivät korottaa kaikkia pankin luotonannossaan soveltamia korkomääriä 2 %. Seuraavasta päivästä alkaen alin eli tavaravekseleistä velotettu korko siten nousi 7 1/4 %:iin ja muiden vekselien korko 8 1/4 %:iin. Liikepankit ja muut luottolaitokset seurasivat, niinkuin edellisessä on todettu, esimerkiksi. — Valtion vekseleitä diskontattaessa sovellettiin, samaten kuin edellisinä vuosina, erittäin alhaista, vain 1 %:n korkoa.

Setelistö.

Liikkeessä olevan setelistön kehitykselle kertomusvuoden alkupuolella antoi leiman sama ilmiö, jatkuvasti nouseva suunta, joka aina toisen maailmansodan puhkeamisesta alkaen, harvoin poikkeuksin, on ollut sille tunnusmerkillistä. Tammikuun alkupuolella ilmeni tosin tavanmukaista kausiluontoista laskua, joka oli tavallista jyrkempi, niin että setelistö vuoden vaihteesta tammikuun 23 päivään pieneni 25,162 milj. markasta 22,351 miljoonaan. Mutta tämän jälkeen alkoi nouseva suunta, sekin suurelta osalta kausi-ilmiö, niin että setelistö huhtikuun lopussa ensimmäisen kerran sivuutti 27 miljardin rajan. Tällä tasolla liikkeessä oleva setelimäärä sitten pysytteli poiketen siten edellisten vuosien kehityksestä, joka kesälläkin oli kohoava. Kun vuoden huippu, 28,189 milj. markkaa — setelistön tähän asti korkein taso — oli saavutettu syyskuun päättyessä, alkoi aleneva suunta. Vuoden viimeisenä päivänä oli seteleitä liikkeessä 27,369 milj. markan arvosta, joten vuoden varrella tapahtunut kokonaislisäys oli 2,207 milj. markkaa vastaten vajaata 9 %, kun setelistön kasvu edellisinä vuosina oli niin suuri kuin 6,929 milj. markkaa vastaten 38 %.

Setelinanto-oikeus ja sen käyttö.

Niiden varojen määrä, joita vastaan Suomen Pankki ohjesääntönsä mukaisesti on oikeutettu antamaan seteleitä, kehittyi vuoden varrella seuraavan asetelman osoittamalla tavalla.

	31/12 1947 milj. mk	31/3 1948 milj. mk	30/6 1948 milj. mk	30/9 1948 milj. mk	31/12 1948 milj. mk
Kultakassa	2.5	135.4	268.4	268.4	268.4
Ulkomaiset kirjeenvaihtajat ..	620.5	2,452.3	652.1	610.3	2,026.6
Ulkomaiset vekselit	311.9	338.7	327.4	386.3	429.2
Ulkomaan setelit ja korko- liput	31.2	24.0	30.5	15.8	22.0
Kotimaiset vekselit	34,477.9	33,402.1	37,347.8	37,788.3	34,517.6
Yhteensä	35,444.0	36,352.5	38,626.2	39,069.1	37,263.8

Setelinantoon oikeuttavien varojen määrä lisääntyi tuntuvasti aina syyspuoleen saakka, mutta supistui vuoden loppuun mennessä jälleen, niin että kokonaislisäys oli vain 1,819.8 milj. markkaa eli n. 5 %. Vertailun vuoksi on mainittava, että vastaava lisäys, vekselisalkun voimakkaan paisumisen johdosta, lähinnä edellisinä vuosina oli tuntuvasti suurempi, 15 % vuonna 1947 ja 29 % vuonna 1946. Lisäys ei kertomusvuonna enää johtunut vekselisalkun paisumisesta vaan pääasiallisesti ulkomaisten valuuttojen määrän noususta. Myös kultakassa ja ulkomaiset vekselit vaikuttivat samaan suuntaan.

Setelinkate on ollut runsas vertasipa sitä liikkeessä olevien setelien määrään tai kaikkien vaadittaessa maksettavien sitoumusten kokonaismäärään. Edellinen suhde vaihteli 150.5 ja 135.8 %:n, jälkimmäinen 116.6 ja 107.8 %:n välillä. Kumpikin suhdeluuku oli kertomusvuoden päättyessä hiukan alempi kuin sen alkaessa.

Käyttämätön setelinanto-oikeus oli sekin runsas. Suurimmillaan, 6,833 milj. markkaa, se oli joulukuun alussa, kun taas vuoden alin määrä, 4,378 miljoonaa, saavutettiin maaliskuun 15 päivänä. Kertomusvuoden päättyessä setelireservi oli 5,963 milj. markkaa ja 37 miljoonaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin. — Myös verrattuna setelinanto-oikeuteen ja vaadittaessa maksettavien sitoumusten kokonaismäärään setelinantoreservi kertomusvuonna oli runsas. Kertomusvuoden alkaessa reservi oli 15.9 % setelinanto-oikeudesta, mutta jo tammikuussa suhde parani nousien aina 18.7 %:iin mainitun kuun 23 päivänä. Vuoden varrella se kuitenkin pysytteli jonkin verran alemmalla tasolla painuen 12.3 %:iin lokakuun 8 päivänä. Joulukuun viimeisenä päivänä se jälleen oli vähän korkeampi, 15.3 %. Verrattuna vaadittaessa maksettavien sitoumusten kokonaismäärään setelin-

antoreservi kertomusvuoden alkaessa oli 18.9 %, saavutti huippunsa, 23.0 %, tammikuun 23 päivänä, ja alimman määränsä, 14.0 %, lokakuun 8 päivänä noustaksensa vuoden lopussa 18.0 %:iin.

Täsmällisen kuvan Suomen Pankin koko setelinanto-oikeudesta, sen osista ja sen käyttämisestä saa seuraavasta asetelmasta, joka valaisee näitä seikkoja vuosien 1947 ja 1948 päättyessä.

	31/12 1947 milj. mk	31/12 1948 milj. mk
<i>Setelinanto-oikeus:</i>		
Kultakassa ja ulkomai- set valuutat	623.0	2,295.0
Lain 13/12 1939 mukaan	34,821.0	34,968.8
Ohjesäännön 6 §:n mu- kaan	1,800.0	1,800.0
Setelinanto-oikeus	37,244.0	39,063.8

Käytetty määrä:

Liikkeessä olevat setelit	25,161.5	27,368.9
Muut vaadittaessa mak- settavat sitoumukset ..	5,623.1	5,206.2
Myönnettyistä kassakre- ditiiveistä nostamatta oleva määrä	533.8	525.5
Käytetty setelinanto-oi- keus	31,318.4	33,100.6
<i>Setelinantoreservi</i>	5,925.6	5,963.2

Käytetty määrä
ja reservi .. 37,244.0 39,063.8

Pankin suhde valtion.

Valtion luotonotto Suomen Pankista pysyi kertomusvuonna suunnilleen samalla tasolla kuin edellisinäkin vuosina vaihdellen viikosta viikkoon melko voimakkaasti sen mukaan, miten valtion kassoihin ker-tyi verotuloja ja lainavaroja verrattuna

samanaikaisten maksujen määrään; posti-siirtotilillä olevien määrien vaihtelut aiheuttivat osaltaan samanlaisia muutoksia. Valtiolle annetun luoton määrä oli kertomusvuoden alkaessa 18,500 milj. markkaa, painui siitä aina 13,800 miljoonaa helmi-kuun puolivälissä, mutta kohosi syksyllä saavuttaen 23,730 milj. markan huipun lo-kakuussa. Vuoden lopussa se jälleen supis-tui ollen joulukuun päättyessä 19,230 mil-joonaa. Tämä määrä oli 730 milj. markkaa suurempi kuin vuotta aikaisemmin, mille seikalle ei, juuri mainituista syistä, ole an-nettava erityistä merkitystä.

Toiselta puolen on muistettava, että val-tion vekseliluotto ei täsmällisesti ilmaise valtion keskuspankista ottaman luoton net-tomäärää. Valtiolla oli näet yleensä pano-ja ottotilillään Suomen Pankissa saatava, jonka määrä vaihteli jyrkästi viikosta vii-kuun nousien aina 558 milj. markkaan tou-kuun 8 päivänä. Toisinaan tämä tili kui-tenkin oli tyhjä, ja valtio oli melkoisin määrin ylittänytkin tilinsä, heinäkuun 8 päivänä jopa 921 milj. markalla. Kerto-musvuoden alkaessa valtion saatava pano-ja ottotilillä oli 114 milj. markkaa ja sen päättyessä 19 miljoonaa. Jos nämä erät otetaan huomioon, saadaan tulokseksi, että valtion nettovelka kertomusvuoden alkaessa oli 18,386 milj. markkaa ja sen päättyessä 19,211 miljoonaa, joten lisäys oli 825 milj. markkaa.

Paitsi varsinaista luotonantoa valtiolle Suomen Pankki on ostamalla valtion obli-gaatioita myöntänyt valtiolle luottoa, joskin se luonteeltaan pikemmin on kat-sottava eräänlaisiksi varojen sijoitukseksi. Kertomusvuoden alkaessa tällaisten obli-gaatioiden kirjattu arvo oli 280 milj. mark-kaa ja sen päättyessä melkein sama, 279 miljoonaa.

Ulkomaiset selvitystilitt.

Ulkomaankaupan vilkastuessa suoritettiin myös selvitystileiltä viejille ynnä muille suurempia summia kuin aikaisempina vuosi-na. Lisäys oli kuitenkin suhteellisen vaa-timaton, 18 %, vastaten 62 % edellisenä vuonna. Suoritettu summa oli kaikkiaan viime vuonna 16,598 milj. markkaa vastaten 14,037 miljoonaa vuonna 1947 ja 8,658 miljoonaa vuonna 1946. Erityisen suuri merkitys oli selvitystileillä kaupankäyn-

nissä Neuvostoliiton, Tanskan ja Puolan kanssa. — Uusia maksusopimuksia selvitys-pohjalla tehtiin kertomusvuonna Bulgarian, Islannin, Jugoslavian, Saksan itäisen mie-hitysvyöhykkeen, Turkin ja Unkarin kanssa. Sitäpaitsi tehtiin eräitä muutoksia Norjan ja Puolan kanssa aikaisemmin teh-tyihin sopimuksiin.

Selvitystileiltä kertomusvuonna ja, ver-tailun vuoksi, vuonna 1947 suoritettujen maksujen jakaantumista eri maiden kesken valaisee seuraava asetelma.

	1947 milj. mk	1948 milj. mk
Bulgaria	6	5
Islanti	—	130
Jugoslavia	7	274
Norja	923	739
Puola	1,345	1,418
Romania	19	10
Saksa, Itäinen	16	87
Saksa, Läntinen	142	359
S. N. T. Liitto	7,274	8,753
Sveitsi	503	525
Tanska	3,694	3,953
Turkki	108	208
Unkari	—	137
Yhteensä	14,037	16,598

Lisäksi suoritettiin palautustileiltä 150 milj. markkaa, kun palautusten määrä vuonna 1947 oli ollut 46 miljoonaa.

Selvitystilien loppusaldo kertomusvuoden päättyessä oli 2,199 milj. markan velka vastaten 2,270 miljoonaa vuotta aikaisemmin. Tämän velkasaldon jakaantumista kauppalisten selvitystilien ja saksalaisten saata-vien tilien kesken on käsitelty toisessa yh-teydessä.

Remburssit.

Huolimatta siitä, että tuonti suuresti vil-kastui, ei tuontiremburssien käytössä ta-pahtunut mainitsemisen arvoista nousua. Vientiremburssit sitä vastoin lisääntyivät suunnilleen samassa suhteessa kuin vienti-kin kasvoi. Näin ollen näyttää siltä, että remburssiliike olisi saavuttanut tai saavut-tamassa huippunsa. Syynä tähän on ilmei-sesti se tosiasia, että rahanniukkuus on pa-kottanut tuontiliikkeet käyttämään halvempia maksutapoja kuin remburssimenettelyä, milloin siihen on mahdollisuuksia.

Tuontiremburseja avattiin kertomusvuonna kaikkiaan 5,123 määrältään 15,058 milj. markkaa vastaten 5,141 remburssia ja 14,989 miljoonaa edellisenä vuonna. Kertomusvuoden päättyessä avoinna olevien remburssien arvo oli 3,148 milj. markkaa eli jonkin verran suurempi kuin vuotta aikaisemmin, jolloin vastaava arvo oli 2,546 miljoonaa.

Vientiremburssien luku nousi 371:stä vuonna 1947 500:aan vuonna 1948, ja niiden arvo kohosi vastaavasti 4,845 milj. markasta 5,575 miljoonaan. Vuoden päättyessä avoinna olevien vientiremburssien arvo oli 950 milj. markkaa, kun vastaava arvo vuotta aikaisemmin oli vain 347 miljoonaa.

Pankin tilinpäätös.

Edellä on käsitelty pankin tiliaseman tärkeimpiä eriä ja valaistu niissä kertomusvuoden aikana tapahtuneita muutoksia. Täydennykseksi on syytä tarkastaa pankin omaisuustasetta ja tulostasetta kokonaisuudessaan.

O m a i s u u s t a s e.

Suomen Pankin omaisuustase kertomusvuoden alkaessa ja päättyessä käy ilmi alla olevasta asetelmasta, joka antaa yleiskuvan vuoden varrella tapahtuneista muutoksista.

V a r a t:

	31/12 1947	31/12 1948
	milj. mk	milj. mk
Kultakassa	2.5	268.4
Ulkomaiset valuutat ..	620.5	2,026.6
Ulkomaiset vekselit	311.9	429.2
Ulkomaanrahan määräiset setelit ja korkoliput	31.2	22.0
Diskonttatut vekselit ..	30,982.3	32,820.6
Rediskonttatut vekselit ..	3,495.6	1,697.0
Hypoteekkilainat	23.6	22.1
Kassakreditivit	394.4	483.1
Suomen rahan määräiset obligaatiot	216.6	725.2
Ulkomaanrahan määräiset obligaatiot	166.0	162.0
Eri tilit	1,260.2	1,364.7
Yhteensä	37,504.8	40,020.9

V e l a t:

	31/12 1947	31/12 1948
	milj. mk	milj. mk
Liikkeessä olevat setelit	25,161.5	27,368.9
Valtion pano- ja ottotili	113.7	18.8
Muiden pano- ja ottotilit	2,883.9	1,462.5
Postivekselit	166.0	68.3
Ulkomaiset tilinpitäjät .	136.1	1,121.5
Ulkomaiset selvitystiltilt	2,269.5	2,199.0
Ulkomainen velka	—	258.4
Eri tilit	53.9	77.7
Järjestelytilit	3,308.3	1,326.7
Kasvaneet korot	125.0	148.0
Kantarahasto	1,250.0	5,000.0
Vararahasto	1,433.1	136.9
Pankin voitto	603.8	834.2
Yhteensä	37,504.8	40,020.9

Varojen puolella on, aikaisemmin käsiteltyjen erien lisäksi, syytä panna huomiota obligaatiotilain paisyntymiseen. Pankin ohjesäännön mukaan ei obligaatiovaraston sekä hypoteekkilainojen ja kassakreditiviin yhteenlaskettu summa saa ylittää pankin omien varojen puolta määrää. Mutta sen jälkeen kun kesäkuussa oli lisätty tätä, niin kuin alempana esitetään, ja pankin mahdollisuudet tällaisen luoton myöntämiseen siten olivat huomattavasti laajentuneet, on pankin puolelta järjestetty eräs suuri obligaatiolaina, jonka määrällä lyhennettiin asianomaisen asiakkaan vekseliluottoa. Tämän johdosta, ja kun joitakin obligaatioeriä tavallisessa järjestyksessä oli lunastettu, markkamääräisten obligaatioiden kirjattu arvo nousi 217 miljoonasta 725 milj. markkaan. Samaan aikaan ulkomaanvaluutassa annettujen obligaatioiden kirjattu arvo lunastusten johdosta aleni 166 miljoonasta 162 milj. markkaan.

Velkapuolella on aikaisemmin käsiteltyjen erien lisäksi paikallaan katsella muiden kuin valtion pano- ja ottotileillä sekä pankin omissa varoissa tapahtuneita muutoksia. Puheena olevilla pano- ja ottotileillä on yleensä ollut melkoisesti varoja näiden summan vaihdellessa 750 milj. markasta helmikuun alussa 3,441 miljoonaan lokaakuun 8 päivänä. Vuoden varrella näillä tileillä olevan velan määrä aleni 2,884 milj. markasta 1,463 miljoonaan, siis noin puoleen.

Jo vuonna 1947 oli tehty aloite Suomen Pankin kantarahaston korottamisesta. Sen jälkeen kun pankin ohjesäännön asianomainen kohta oli muutettu, toteutettiin korottaminen kesäkuun 30 päivänä siten, että kantarahastoa lisättiin 1,250 milj. markasta 5,000 miljoonaan. Lisäys, 3,750 miljoonaa, saatiin siten, että vararahastosta siirrettiin kantarahastoon 1,600 milj. markkaa ja järjestelytileiltä, joille vuosien varrella oli kirjattu melkoisia varauksia, 2,150 miljoonaa. Nämä siirrot — yhdessä vuoden varrella tehtyjen rahastojen lisäysten kanssa — selittävät sen, että vararahasto supistui 1,433 miljoonasta vuoden 1947 tilinpäätöksessä 137 milj. markkaan vuoden 1948 päättyessä. Järjestelytilien saldo pieneni vastaavasti 3,308 milj. markasta 1,327 miljoonaan. Suomen Pankin kanta- ja vararahaston summa, joka kertomusvuoden alkaessa oli 2,683 milj. markkaa, nousi täten sen päättyessä 5,137 miljoonaan, joten lisäys oli runsaasti 90 %. Jos järjestelytileilläkin olevat pankin omat varat otetaan huomioon, vastaavat luvut olivat 5,991 ja 6,464 milj. markkaa.

Arvosteltaessa Suomen Pankin aseman vakavuutta on vielä otettava huomioon, että pankilla on eräitä varoja, jotka eivät tule näkyviin sen omaisuustasesta. Tällaisia ovat pankin omistamat kiinteistöt ja osakkeet. Sen johdosta, että pankin ohjesäännössä säädetään, ettei pankin kiinteistöjen ja kaluston eikä sen omistamien osakkeiden arvoa saa lukea pankin vararahastoon, on nämä yleensä heti hankittaessa kokonaisuudessaan poistettu pankin omaisuustasesta.

Osakkeet:

	Osakkeita kpl.	Osakkeen nimellisarvo mk	Arvo milj. mk
Enso-Gutzeit Oy.	117,240	500	222.75
Kirjateollisuusasioimisto Oy.	4,300	100	1.72
Oulu Oy.	2,000	1,000	3.40
Pohjolan Voima Oy.	5,150	10,000	60.00
Ab. Strömberg Oy.	24,000	1,000	48.00
Oy. Yleisradio Ab.	50	1,000	0.15
Tervakoski Oy.	12,713	5,000	292.40

Asunto-osakkeita:

Oy. Liisankatu 14, Helsinki	98	10,000	12.74
Oy. Kataja, Helsinki	7	1,000	0.33
Bostads-Ab. Kristinegatan 19 Asunto-Oy., Helsinki ..	19	2,500	1.06
Oy. Liisankatu 16, Helsinki	18	1,000	0.47
Oy. Soma, Helsinki	20	500	0.10
Oy. Kolmikanta, Vaasa	9	500	0.10

Yhteensä 643.22

Täydennykseksi tilinpäätösluvuille on siksi syytä esittää seuraavat tiedot näistä omaisuuseristä. Ilmoitetut arvot tarkoittavat osittain verotusarvoja, osittain näiden tasolla olevia arvioita, osittain taas, mikäli on kysymys äskettäin hankituista omaisuuseristä, hankintahintoja.

Kiinteistöt:

	Arvo milj. mk
Pääkonttori	101.1
Tampere I	88.4
” II	55.0
Lahti	58.3
Turku	19.2
Kotka	10.5
Pori	14.9
Oulu	7.5
Kuopio	15.8
Vaasa	7.2
Mikkeli	6.9
Jyväskylä (tontti)	4.3
Helsinki: Vironkatu 1	19.5
” Kirkkokatu 14	21.5
” Meritullinkatu 8	14.0
” Eduskuntatalon vierestä pääkonttorin uutta toimitaloa varten ostettu tontti	70.2
Helsingin pitäjä: Henkilökunnan kesähuvi	11.0
Jyväskylä: Mattilankadun asuintalo vuokratontilla	2.8
” Kypärämäki	0.7
Janakkala: Mikkolan tila RN:o 1236 Tervakosken kylässä	4.7
Yhteensä	533.5

Tulostase.

Suomen Pankin voitto- ja tappiotili vuodelta 1948 verrattuna edellisen vuoden vastaavaan tiliin näkyy seuraavasta asetel-

Tulot:	1947 mk	1948 mk
Korot kotimaisesta lainausliikkeestä	517,474,093: 90	706,386,661: —
Korot ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta	2,686,665: 60	1,099,721: —
Korot obligaatioista	36,556,515: —	48,578,241: —
Sekalaiset tulot	10,586,300: —	12,148,000: —
Agiovoitto	58,677,724: 15	112,270,502: —
Provisiot	152,664,802: 75	215,727,365: —
Yhteensä	778,646,101: 40	1,096,210,490: —
Menot:		
Palkat ja palkkiot	84,180,691: 50	111,879,127: —
Eläkkeet ja avustukset	5,448,508: —	6,615,550: —
Pankkivaltuusmiesten palkkiot ja kulut ..	352,515: —	462,470: —
Haarakonttorien valvojen palkkiot	253,866: —	510,800: —
Lapsilisä- ja kansaneläkemaksusuudet ...	—	2,234,455: —
Setelien painatus	51,025,093: —	65,311,997: —
Kulut	21,372,855: 90	32,780,504: —
Poistot	7,984,070: 50	37,642,304: —
Kaluston tiliarvon alennus	4,179,856: —	4,591,587: —
Pankin voitto	603,848,645: 50	834,181,696: —
Yhteensä	778,646,101: 40	1,096,210,490: —

Luotonannon lisääntyessä ja muunkin pankkitoiminnan laajentuessa sekä korkokannan nousun johdosta Suomen Pankin kirjatut tulot ovat voimakkaasti lisääntyneet, kokonaistulot 1,096.2 milj. markkaan oltuaan 778.6 miljoonaa vuonna 1947 ja vain 358.6 miljoonaa vuonna 1946. Viime vuoden lisäys oli siten 317.6 milj. markkaa eli 41 % vastaten noin 117 % edellisenä vuonna. Tulojen lisäykseen ovat kaikki tuloerät vaikuttaneet, lukuun ottamatta korkoja ulkomaisilta kirjeenvaihtajilta. Siten korkotulot kotimaisesta lainausliikkeestä lisääntyivät 188.9 milj. markkaa eli runsaasti 36 %, obligaatiokorot 12.0 miljoonaa eli n. 33 %, agiovoitto 53.6 miljoonaa eli 91 %, provisiot 63.0 miljoonaa eli 41 % ja sekalaiset tulot 1.5 miljoonaa eli 15 %. Kuitenkin on osa korkotuloista ja agiovoitosta, samaten kuin edellisinäkin vuosina, siirretty järjestelytileille pankin aseman vahvistamiseksi.

Myös pankin menot ovat pitkin linjaa kasvaneet. Tämän ovat aiheuttaneet hinto-

masta. Äskettäin tehdyn päätöksen mukaan ei tässä asetelmassa viime vuodelta enää esiinny pennejä, vaan kaikki summat on pyöristetty täysiksi markoiksi.

jen ja palkkojen kohoaminen, jota jatkui kertomusvuoden alkupuolella, sekä toiminnan laajeneminen. Siten varsinaiset palkat ja palkkiot ovat nousseet 27.7 milj. markkaa eli 33 %, minkä ohella muut palkkerät sekä eläkkeet ja avustukset kohosivat 1.5 miljoonaa eli 25 %. Kun vielä ottaa huomioon uuden erän, lapsilisä- ja kansaneläkemaksusuudet, joka sekkin on luettava palkkakustannuksiin, saadaan tulokseksi, että kaikki palkka-, eläke- ja avustusmenot yhteensä kohosivat 90.2 milj. markasta 121.7 miljoonaa eli melkein 35 %. Setelien painatus on vaatinut 14.3 milj. markkaa eli 28 % enemmän kuin vuonna 1947, ja kulut ovat lisääntyneet 11.4 milj. markkaa eli 53 %. Lisäykset olivat useimmissa kohdin pienemmät kuin vuonna 1947. Pankin varsinaiset menot olivat kertomusvuonna kaikkiaan 219.8 milj. markkaa vastaten 162.6 miljoonaa edellisenä vuonna. Lisäys oli siten 57.2 milj. markkaa eli 35 %.

Varsinaisten menojen ohella viime vuoden tulostaseessa esiintyy melkoisia pois-

toja. Noudattaen vanhoja perinteitä on näet poistettu Kuopion haarakonttorin talon korottamisesta aiheutuneet kustannukset, 11.6 milj. markkaa, setelipainon tilanpuutteen lieventämiseksi tehdyn pöytäkirjan lisäyksen kustannuksista puolet eli 4.5 miljoonaa sekä Helsingistä ja Jyväskylästä ostettujen kahden kiinteistön hinta, yhteensä 13.2 miljoonaa, ynnä Jyväskylän vanhan pankkitalon siirron ja muutostöiden kustannuksia 5.4 milj. markkaa. Sitäpaitsi poistettiin vuoden varrella ostetun kaluston arvo, 4.6 milj. markkaa, kokonaan.

Näin ollen pankin nettovoitto tuli olemaan 834.2 milj. markkaa. Voitto oli siten 230.4 miljoonaa suurempi kuin edellisenä vuonna. Nettovoiton viimeaikaista kehitystä valaisee seuraava lukusarja, josta näkyy, kuinka paljon suurempi nettovoitto on nyt kuin ennen sotaa — sekkin inflaation seurauksia.

Vuonna 1938	104.6	milj. markkaa
„ 1945	236.8	„ „
„ 1946	242.2	„ „
„ 1947	603.8	„ „
„ 1948	834,181,696	markkaa.

Ohjesäännön mukaan on puolet voitosta, so. mk 417,090,848: —, siirrettävä vararahastoon. Kuluvan vuoden ensimmäisessä tilailmoituksessa vararahasto olikin noussut 554.0 milj. markkaan. Nettovoiton toisesta puoliskosta siirretään 400.0 milj. markkaa, mikä summa on otettu valtion tuloarvioon, käytettäväksi valtion yleisiin tarkoituksiin. Jäljelle jäävä erä, 17.1 milj. markkaa, on siirretty käyttämättömien voittovarojen tilille.

Pankkivaltuusmiehet ehdottavat, että nämä voittovarot, määrältään 17,090,848 markkaa, siirrettäisiin pankin vararahastoon.

Pankkivaltuusmiesten käsittelemiä asioita.

Setelien lunastaminen.

Kun sen asetuksen, jolla Suomen Pankki viimeksi marraskuun 29 päivänä 1945 oli oikeutettu poikkeamaan ohjesääntönsä 8 §:n 1. kohdan säännöksistä setelien lunastamiseen nähden, voimassaoloaika vuoden 1948 lopussa olisi mennyt umpeen, pankin johtokunta, katsoen ettei ollut mahdollista palata kultaan sidottuun rahakantaan, teki aloitteen asetuksen voimassaoloajan pidentämiseksi. Yhtyen johtokunnan mielipiteeseen pankkivaltuusmiehet pyysivät valtioneuvostolta, että Suomen Pankki asetuksella oikeutettaisiin vuoden 1951 loppuun saakka edelleen poikkeamaan ohjesääntönsä 8 §:n 1. kohdan määräyksistä.

Tämä oikeus myönnettiin pankille joulukuun 3 päivänä 1948 annetulla asetuksella.

Tilintarkastus.

Vuoden 1947 valtiopäivillä valitut tilintarkastajat, kunnallisneuvos Aleksanteri Fränti, kansanedustaja Kaisa Hiilelä, kunnallisneuvos Kaapro Moilanen, kansanedustaja Johannes Mustonen ja maanviljelijä Juhon Niukkanen, toimittivat viime vuoden helmikuun 16 ja 20 päivän välisenä aikana pankin vuoden 1947 tilintarkastuksen. Tilintarkastajain lausunnon mukaisesti ja pankin ohjesäännön tätä koskevien säännösten nojalla pankkivaltuusmiehet myönsivät johtokunnalle vastuuvapauden pankin hallinnosta vuodelta 1947.

Lainausliikkeen ja valuuttakaupan tarkastus.

Pankkivaltuusmiehet ovat vuoden aikana toimittaneet johtosääntönsä määräämän pankin lainausliikkeen ja muiden sijoitusten sekä valuuttakaupan tarkastuksen seuraavina aikoina: helmikuun 5, huhtikuun 28, kesäkuun 3, elokuun 25, lokakuun 20 ja joulukuun 16 päivänä.

Inventtaukset sekä haarakonttorien ja asioimistojen tarkastukset.

a) Pääkonttorissa.

Johtosääntönsä 6 §:n mukaisesti pankkivaltuusmiehet ovat toimittaneet pääkonttorin kassojen, kassaholvien ja rahastojen sekä laina- ja vakuuskirjain ynnä panttien ja talletusten inventtauksen. Inventtauksessa ei havaittu aihetta muistutuksiin.

b) Haarakonttoreissa.

Pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että konttorien valvojat ovat inventoineet haarakonttorien käsikassat ja holvit kerran kuukaudessa sekä vekselit, velkakirjat ja pantit vähintään kolmasti vuodessa.

c) Asioimistoissa.

Niinikään pankkivaltuusmiehet ovat valvoneet, että pankin asioimistoja hoitavien liikepankkien valvojat ovat sopimuksenmukaisesti inventoineet asioimistojen kassavarat kerran kuukaudessa.

Sitäpaitsi on vuoden kuluessa tarkastettu kaikki haarakonttorit.

Pankkivaltuusmiesten valvonnan alaiset rahastot.

Pankkivaltuusmiehet ovat hyväksyneet Längmanin ja Rosenbergin rahastojen sekä Elis Holmin hätäapurahaston tilit vuodelta 1947 ja lähettäneet jäljennökset tileistä pankkivaliokunnalle.

Suomen Pankin soveltamien korkojen korottaminen.

Tammikuun lopussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen Suomen Pankin soveltamien korkojen korottamisesta. Esitystään johtokunta perusteli sillä, että inflatorisen suunnan jatkuessa varojen sijoittamista reaaliarvoihin inflaatiosta hyötymistarkoituksessa oli jatkunut, eivätkä edellisenä vuonna toimeenpannut yhteensä $1\frac{1}{4}$ %:n suuruiset korkojen korottamiset

olleet pystyneet sitä sanottavasti hillitsemään. Niinikään oli eräillä tahoilla jatkuvasti havaittavissa tuottajien pyrkimystä lykätä vientiään tai muuta myyntiään hinnannousun toivossa, mistä oli ollut seurauksena, että rahamarkkinat olivat jatkuvasti kiristyneet ja luotonkysyntä vilkastunut. Korkojen korottamisesta, edellyttäen että myös liike- ja säästöpankit tulisivat ryhtymään siihen, olisi sitäpaitsi se suotuisa seuraus, että talletuskoron noustessa olisi syytä odottaa talletusten rupeavan lisääntymään.

Näistä syistä johtokunta katsoi tarkoituksenmukaiseksi, että Suomen Pankin soveltamia korkoja korotettaisiin 2 % eli $7\frac{1}{4}$ — $8\frac{1}{4}$ %:iin. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen helmikuun 5 päivänä pitämässään kokouksessa, ja korotus tuli voimaan seuraavasta eli helmikuun 6 päivästä lukien.

Ulkomailla saatuja luottoja.

Export-Import Bank, Washington, suostui kertomusvuoden aikana kahdesti korottamaan Suomelle puuvillanhankintoja varten huhtikuun 2 päivänä 1947 myöntämänsä 2 milj. dollarin suuruisia luottoja. Ensimmäinen korotus tapahtui helmikuun 10 päivänä, jolloin luoton määrä korotettiin 7 milj. dollariin, ja toinen korotus syyskuun 15 päivänä, jolloin luoton enimmäismääräksi vahvistettiin 12 milj. dollaria. Korotetun luoton ehdot ovat samat kuin alkuperäisenkin, so. luotto on suoritettava takaisin 15 kuukauden kuluessa vekselien hyväksymispäivistä lukien ja maksetaan siitä korkoa $2\frac{1}{2}$ % vuodessa. Suomalaiset tuojat tekevät ostonsa suoraan Yhdysvaltain viejiltä sopimuksilla, jotka on solmittava yhden vuoden kuluessa edellä mainituista luoton korottamispäivistä lukien. Koska Suomen Pankki esiintyi mainitun luoton ottajana, johtokunta esitti pankin ohjesäännön 17 §:n 6. kohdan mukaisesti korotuskysymykset pankkivaltuusmiesten ratkaistaviksi, jotka hyväksyivät ne. Samalla johtokunta ilmoitti valtioneuvoston johtokunnan esityksestä päättäneen, että valtio sitoutuu vastaamaan pankille korotetun luoton korosta ja sen hoidosta aiheutuvista kustannuksista sekä mahdollisesta kurssitappiosta.

Joulukuussa pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokun-

nan esityksen siitä, että Suomen Pankki ottaisi mainitulta Export-Import Bankilta 10 milj. dollarin suuruisen luoton, jonka sanottu pankki oli suostunut myöntämään raaka-aineiden ja koneiden ostamiseen Yhdysvalloista Suomen puunjalostusteollisuudelle. Luotto myönnetään Suomen Pankin asettamia velkakirjoja vastaan, ja suoritetaan siitä korkoa $3\frac{1}{2}$ % vuodessa. Luoton pääoman takaisin maksaminen tapahtuu kahtenatoista suunnilleen yhtäsuurena puolivuosittain maksettavana kuoletuksena, joiden suorittaminen alkaa joulukuun 31 päivänä 1952. Koska Export-Import Bank oli asettanut luoton myöntämisen ehdoksi, että Suomen valtio sitoutuu siitä takaukseen, valtioneuvosto myönsi johtokunnan esityksestä luotolle valtion takuun. Niinikään valtioneuvosto päätti johtokunnan esityksestä, että valtio vastaa Suomen Pankille myös tämän luoton korosta ja sen hoidosta aiheutuvista kustannuksista sekä mahdollisesta kurssitappiosta.

Kesäkuun 3 päivänä johtokunta ilmoitti pankkivaltuusmiehille, että Sosialististen Neuvostotasavaltain Liitto oli ilmoittanut olevansa suostuvainen myöntämään Suomelle 5 milj. USA:n dollarin suuruisen luoton. Luottovarot Suomi saisi käyttää vapaasti, ja myönnettäisiin luotto kuuden kuukauden ajaksi 2 %:n korolla. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan ehdotuksen, että Suomen Pankki ottaisi sanotun luoton.

Kiinteistöjen ostoja.

Elokuun 25 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät kaupan, jolla Suomen Pankki oli heinäkuun 2 päivänä 1948 ostanut talon ja tontin N:o 3 Helsingin kaupungin I kaupunginosan 7. neliössä 14 milj. markan suuruisesta kauppahinnasta. Tontti, joka on pinta-alaltaan 1,698 m², sijaitsee Meritullin- ja Kirkkokadun kulmassa, osoite Meritullinkatu 8, ja omistaa valtio neliön kaksi muuta Kirkkokadun puoleista tonttia. Tontilla on kolmikerroksinen asuinrakennus tilavuudeltaan 16,560 m³, ja ovat rakennuksen huoneistot muutamaa pientä huoneistoa lukuunottamatta vuokratut Helsingin Yliopistolle.

Lokakuun 6 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johto-

kunta teki esityksen, että pankki ostaisi pääkonttorin ja setelipainon henkilökuntien virkistys- ja vapaa-ajanviettotarkoituksiin käytettäväksi kaksi Helsingin maalaiskunnan Nordsjön kylässä sijaitsevaa tonttia toisella niistä olevine rakennuksineen 11 milj. markan suuruisesta kauppahinnasta. Tonttien, jotka sijaitsevat vierekkäin Ramsjönniemen eteläpään kaakkoisrannalla, yhteinen pinta-ala on 26,600 m² ja rantaviivan pituus noin 250 m. Rakennuksia on tontilla yksi huvilarakennus tilavuudeltaan 1,550 m³, yksi asuinrakennus tilavuudeltaan 650 m³, pesutuparakennus, autovaja, jääkellari sekä vajarakennus. Lisäksi on tontilla verkkopallokenttä, kaksi kaivoa ja oma laivalaituri.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen lokakuun 20 päivänä pitämässään kokouksessa, ja kiinteistöjä koskeva kauppa-
kirja allekirjoitettiin marraskuun 27 päivänä.

Osakkeiden ostoja.

Hankkiakseen pääomaa voimalaitoksensa rakennustöiden jatkamiseen Pohjolan Voima Oy. korotti vuonna 1948 kahdesti osakepääomaansa. Koska Suomen Pankki oli myöntänyt osakeyhtiölle luottoa, mikä inflaation jatkuessa merkitsi luotonsaajalle suurta etua, johtokunta katsoi asianmukaiseksi, että pankki hankkisi osan yhtiön osakekannasta, sekä teki tästä esityksen pankkivaltuusmiehille. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen oikeuttaen johtokunnan merkitsemään ensimmäisessä osakeannissa 3,150 kappaletta ja toisessa osakeannissa 2,000 kappaletta yhtiön 10,000 markan nimellismääräisiä osakkeita.

Helmikuun 5 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen, että pankki ostaisi 24,000 kappaletta Ab. Strömberg Oy:n 1,000 markan nimellismääräisiä osakkeita, jotka A. Ahlström Osakeyhtiö oli hankkiakseen liikepääomaa tarjonnut Suomen Pankin ostettavaksi. Kauppahinta oli 2,000 markkaa osakkeelta eli yhteensä 48 milj. markkaa.

Tervakoski Osakeyhtiö, jonka osakeenemmistön Suomen Pankki omistaa, korotti kertomusvuoden aikana osakepääomaansa antamalla yhtiön osakkaiden merkittäväksi kunkin osakkaan omistamaa neljää osaketta vastaan kolme uutta osaketta

eli yhteensä 6,474 uutta 5,000 markan nimellismääräistä osaketta osakeantihintaan 25,000 markkaa kappaleelta. Tämän johdosta johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankki merkitsisi osakeannissa 4,686 kappaletta uusia osakkeita omistamiensa 6,248 osakkeen perusteella sekä ostaisi osakeannissa merkitsemättä jääneet osakkeet sanotusta 25,000 markan osakeantihinnasta kappaleelta. Elokuun 25 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen. Osakeannissa jäi merkitsemättä 1,758 osaketta, jotka pankki sittemmin osti, ja sai se näin ollen haltuunsa kaikkiaan 6,444 kappaletta yhtiön uusia 5,000 markan nimellismääräisiä osakkeita yhteensä 161,100,000 markan hinnasta. Suomen Pankin omistamien Tervakoski Osakeyhtiön osakkeiden määrä, joka oli ollut 72.4 % yhtiön osakekannasta, lisääntyi edellä kerrotun johdosta 84.0 %:iin.

Kesäkuun 3 päivänä pankkivaltuusmiehille lähettämässään kirjelmässä johtokunta teki esityksen, että Suomen Pankki merkitsisi 150 kappaletta 100,000 markan nimellismääräisiä osakkeita Joensuun kaupunkiin perustettavassa Asunto-Oy. Pankkitalo nimisessä yhtiössä, jonka tarkoituksena on rakentaa sanottuun kaupunkiin pankki-, liike- ja asuintalo. Suomen Pankki, jonka Joensuun konttori nykyisin toimii vuokrahuoneistossa Joensuun kaupungintalossa, saisi tällöin osakkeitaan vastaavassa suhteessa varata talosta pankkihuoneiston konttorilleen sekä tarpeellisen määrän asuinhuoneita konttorin henkilökuntaa varten. Rakennus, jonka tilavuus tulee olemaan noin 16,000—18,000 m³, on suunniteltu valmistuvaksi noin kahden vuoden kuluessa. Suomen Pankin omistamien osakkeiden määrä vastaisi neljättäosaa yhtiön osakepääomasta. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen kesäkuun 3 päivänä.

Kuparikaivososuuden ostaminen.

Hankkiakseen liiketoimintaansa tarpeellista pääomaa myymällä reaaliomaisuuttaan toiminimi Hackman & Co tarjosi Suomen Pankin ostettavaksi toiminimelle maanomistajana kuuluvan osuuden ja oikeuden kuparimalmilöydöksen hyväksikäyttöön Kuusjärven pitäjän Sysmän kylässä omistamansa tilan maalla sijaitsevalla valtaus-

alueella, johon Outokumpu Oy on saanut valtauskirjan ja joka on muodostettu Outokumpu 103 nimiseksi kaivospiiriksi. Asian-
tuntijoiden antamien lausuntojen mukaan on kysymyksessä olevalla alueella kuparimalmia noin 600,000 tonnia, jonka arvo on noin 90 milj. markkaa, ja tästä pankin ostettavaksi tarjottu osuus eli puolet on siis noin 45 milj. markan arvoinen. Koska malmin louhintaan päästään kuitenkin kä-
siksi vasta noin 25 vuoden kuluttua, on pankille luovutettavan osuuden nykyarvo, so. määrä, joka 25 vuodessa kasvaa 6 %:n mukaan korkoa korolle laskien 45 milj. markaksi, noin 10.5 milj. markkaa.

Tarjouksen johdosta johtokunta teki asiasta pankkivaltuusmiehille esityksen ehdottaen, että pankki ostaisi kysymyksessä olevan osuuden ja oikeuden kuparimalmilöydöksen hyväksikäyttöön 50 vuoden ajaksi pyydetyistä 10 milj. markan hinnasta. Samalla johtokunta ilmoitti pankkivaltuusmiehille, että koska malmin louhinta on määrätty tapahtuvaksi vain maanalaisten yhteyksien kautta, ei luovutukseen sisälly luovutuksen saajalle mitään oikeuksia kaivospiiriin kuuluvan, luovuttajan omistaman maa-alueen käyttöön maan pinnalla, vaan pidättää luovuttaja ne itselleen.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät ehdotuksen kesäkuun 3 päivänä, ja luovutus-
kirjan tultua allekirjoitetuksi pankki hankki kiinnityksen toiminimen omistamaan kysymyksessä olevaan tilaan luovutuskirjaan perustuvan oikeutensa vakuudeksi.

Lahjoituksia.

Helmikuun 5 päivänä pankkivaltuusmiehet päättivät, että pankin varoista lahjoitetaan vuoden 1947 osalta 10 milj. markkaa Keskusmetsäseura Tapiolle käytettäväksi metsätalouden edistämisen ja metsänparannustoimintaan. Joulukuun 16 päivänä pankkivaltuusmiehet tekivät jälleen samantyyppisen päätöksen vuoden 1948 osalta ja oli lahjoituksen määrä tälläkin kerralla 10 milj. markkaa.

Uusien toimien perustaminen ja eräisiin toimiin tehtyjä muutoksia.

Vuonna 1947 johtokunta oli tehnyt pankkivaltuusmiehille esityksen pankin voimassa olevan ohjesäännön 21 §:n, jossa luetellaan pankin virat ja toimet, täydentä-

misestä siten, että se sallisi eräiden sellaisten tarpeelliseksi osoittautuneiden uusien toimien perustamisen, joita pankissa ei silloin ollut. Mainitun vuoden lokakuussa pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esityksen sekä pyysivät valtioneuvostoa ryhtymään toimenpiteisiin sen mukaisen lakiesityksen antamiseksi eduskunnan hyväksyttäväksi. Lakiesitys tuli sittemmin eduskunnan käsiteltäväksi ja hyväksyttiin kesäkuun 4 päivänä 1948.

Tämän tapahduttua johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että pankin pääkonttoriin perustettaisiin tarpeelliseksi osoittautuneet vakinaiset toisen sihteerin, joka on samalla pankin asiamies, taloudenhoitajan, arkistonhoitajan, autonkuljettajien esimiehen, asentajan ja viiden vartijan toimet. Paitsi mainittuja uusia toimia, jollaisia pankissa ei aikaisemmin ollut, johtokunta ehdotti samassa yhteydessä perustettavaksi pääkonttoriin entisten lisäksi kaksi uutta osastopäällikön tointa, yhden uuden apulaiskassanhoitajattaren toimen sekä kaksi uutta autonkuljettajan tointa, jotka kaikki tehtävien lisääntymisen johdosta olivat osoittautuneet tarpeelliseksi. Samalla johtokunta ehdotti, että ohjesäännön 21 §:n muutetun sanamuodon annettua siihen mahdollisuudet, eräiden pankissa jo olevien toimien nimetykset muutettaisiin siten, että pankin sihteerin toimi muutettaisiin pääsihteerin toimeksi, vahtimestari-autonkuljettajien toimet autonkuljettajien toimiksi, vahtimestari-lämmittäjien toimet lämmittäjien toimiksi, vahtimestari-talonmiesten toimet talonmiesten toimiksi sekä haarakonttorien konttorikirjurien toimet haarakonttorien kirjanpitäjien toimiksi. Niinkään johtokunta ehdotti, että setelipainon tarkastajan toimi, joka tarpeettomana jo useat vuodet oli ollut täyttämättä, lakkautettaisiin.

Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät johtokunnan esitykset kesäkuussa pitämässään kokouksessa, ja uudet toimet sekä entisiin tehdyt muutokset tulivat voimaan heinäkuun alusta lukien.

Perhelisän maksamisen lopettaminen, kalainpaikanlisät ja ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaus.

Sen johdosta, että heinäkuun 22 päivänä 1948 annetun ja saman vuoden lokakuun

1 päivänä voimaan tulleen lapsilisälain mukaan lapsen elatusta ja kasvatusta varten suoritetaan, sen mukaan kuin sanotussa laissa säädetään, valtion varoista lapsilisiä 7,200 markkaa vuodessa jokaisesta Suomessa asuvasta ja Suomen kansalaisuuden omaavasta kuuttatoista vuotta nuoremasta lapsesta, johtokunta teki elokuussa pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankki lopettaisi sanotun lokakuun alusta alkaen perhelisän maksamisen, joka oli kuulunut sen toimenhaltijain palkkaukseen. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen sekä vahvistivat sen aiheuttamat muutokset pankin palkkaussääntöön.

Joulukuussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankin vakinaisille ja ylimääräisille toimenhaltijoille maksettaisiin myös vuonna 1949 kalliipaikanlisää samojen periaatteiden mukaisesti kuin valtion viran tai toimenhaltijoille. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen joulukuun 16 päivänä pitämässään kokouksessa ja myönsivät tarkoitukseen yhteensä noin 11,990,000 markan suuruisen määrärahan.

Samassa kokouksessaan pankkivaltuusmiehet myönsivät noin 30,200,000 markkaa käytettäväksi pankin ylimääräisten toimihenkilöiden palkkaamiseen vuonna 1949.

Eläkkeet ja avustukset.

Pankkivaltuusmiehet ovat kuluneen vuoden aikana myöntäneet kolme eläkesäännön mukaista eläkettä ja samoin kolme vuotuisia avustusta. Näiden yhteinen vuotuinen määrä on 530,160 markkaa.

Maaliskuussa johtokunta teki pankkivaltuusmiehille esityksen, että Suomen Pankin myöntämät ja vastedes myönnettävät eläkkeet ja avustukset yhdenmukaisesti valtion maksamien eläkkeiden kanssa sidottaisiin viralliseen elinkustannusindeksiin samalla tavalla kuin edellisenä vuonna oli menetetty pankin toimenhaltijain peruspalkkoihin ja ikälisiin nähden. Pankkivaltuusmiehet hyväksyivät esityksen ja valtuuttivat johtokunnan toimittamaan kertomusvuoden alusta lukien eläkkeiden ja avustusten elinkustannusindeksin vaihteluihin perustuvan tarkistuksen valtioneuvoston valtion eläkkeennauttijain eläkkeiden tarkistuksesta antamien tarkempien ohjeiden mukaisesti.

Haarakonttorien valvojat.

Pankin haarakonttorien valvojina ja näiden varamiehinä ovat vuonna 1949 pankkivaltuusmiesten päätöksen nojalla seuraavat henkilöt:

Hämeenlinnan konttori: valvojat kauppaneuvos Anders Gustaf Skogster ja toimitusjohtaja Kaarlo August Noro sekä varamiehet varatuomari Yrjö Jokiranta ja toimitusjohtaja Aleks Tanderfelt;

Joensuun konttori: valvojat fil. maisteri Yrjö Antero Kankaanranta ja asianajaja, varatuomari Mauno Moilanen sekä varamiehet kaupunginjohtaja, kunnallisneuvos, fil. maisteri Armo Pyhälä ja kauppaneuvos Juhana Tarma;

Jyväskylän konttori: valvojat johtaja Kaarlo Vilhelm Laitila ja poliisimestari, varatuomari Eino Ilmari Karpio sekä varamiehet apulaiskaupunginjohtaja, dipl. insinööri Veikko Johannes Tolamo ja johtaja Toivo Johannes Heinonen;

Kotkan konttori: valvojat toimitusjohtaja, kunnallisneuvos Veikko Aleksander Cajander ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos, pormestari Hugo Gustaf Johannes Melart sekä varamiehet kaupunginsihteeri, hovioikeudenauskultantti Kustaa Ilmari Laaksonen ja toimitusjohtaja Kaarlo Erkki Marjanen;

Kuopion konttori: valvojat pormestari Alvar Hjalmar Mikael Hurtt ja maanviljelysneuvos Niilo Ilmari Jokinen sekä varamiehet oikeusneuvosmies Gunnar Valdemar Hellén ja toimistonhoitaja Vilho Ruotsalainen;

Lahden konttori: valvojat johtaja Väinö Tuompo ja rehtori, fil. maisteri Artturi Aukusti Tähtinen sekä varamiehet kaupunginjohtaja Olavi Ilmari Kajala ja toimitusjohtaja, insinööri Torsten Martin Lindroos;

Mikkelin konttori: valvojat kihlakunnantuomari Erkki Veikko Kuokkanen ja kunnallisneuvosmies Otto Kinnunen sekä varamiehet johtaja Walter Pulkkinen ja toimitusjohtaja, talousneuvos Otto Eskelinen;

Oulun konttori: valvojat toimitusjohtaja Otto Alfons Karhi ja oikeuspormestari Kaarlo Torsten Reinilä sekä varamiehet johtaja Jalmari Kustaa Korkeakivi ja toimitusjohtaja, kauppaneuvos Aarne Toivonen;

Porin konttori: valvojat johtaja Toivo Henrik Rintala ja fil. tohtori Frans Vih-

tori Härmä sekä varamiehet kauppaneuvos Juho Antti Airio ja johtaja Yrjö Nurmi;
Tampereen konttori: valvojat toimitusjohtaja Alpo Pesonen ja laamanni, oikeuspormestari Lauri Talvia sekä varamiehet toimitusjohtaja, eversti Eric B:son Schau-

man ja johtaja Lauri Pellas;
Turun konttori: valvojat maaherra Frans Vilho Kyttä ja johtaja Juho Heikki Kurkela sekä varamiehet johtaja Aarne Laaksonen ja toimitusjohtaja Väinö Jylhä; sekä

Vaasan konttori: valvojat johtaja Lauri Aleksander Niinioja ja pormestari Axel Elias Laxén sekä varamiehet johtaja Juho Viljam Vaahtoniemi ja toimitusjohtaja Einar Armas Railo.

Pankkivaltuusmiehet ja tilintarkastajat.

Pankkivaltuusmiehinä olivat vuoden alusta lokakuun 12 päivään saakka seuraavat henkilöt:

Pekkala, Mauno, pääjohtaja,
Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Leikola, Erkki, professori,
Salmenoja, Pietari, pääjohtaja,
Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,
Pilppula, Juho Erland, kunnallisneuvos,
Manninen, Hugo, kansanedustaja,
Peltonen, Onni, ministeri,
Söderhjelm, Johan Otto, lakitieteen tohtori.

Suppeamman valtuuston muodostivat kolme ensinmainittua.

Puheenjohtajana toimi allekirjoittanut Pekkala ja varapuheenjohtajana allekirjoittanut Vesterinen.

Viime heinäkuussa toimitettujen eduskuntavaalien jälkeen kokoontuneen edus-

Helsingissä maaliskuun 16 päivänä 1949.

VIHTORI VESTERINEN.

O. Peltonen.
Juhani Leppälä.

Erkki Leikola.
P. Salmenoja.
J. O. Söderhjelm.

Mauno Pekkala.
J. Erl. Pilppula.
H. Manninen.

Esko K. Leimonen.

kunnan valitsijamiehet valitsivat lokakuun 12 päivänä pankkivaltuusmiehiksi seuraavat henkilöt:

Vesterinen, Vihtori, maanviljelijä,
Peltonen, Onni, ministeri,
Leikola, Erkki, professori,
Pekkala, Mauno, pääjohtaja,
Leppälä, Juhani, kunnallisneuvos,
Salmenoja, Pietari, pääjohtaja,
Pilppula, Juho Erland, kunnallisneuvos,
Söderhjelm, Johan Otto, lakitieteen tohtori,
Manninen, Hugo, kansanedustaja.

Näistä kolme ensinmainittua muodostavat suppeamman valtuuston.

Lokakuun 20 päivänä pitämässään kokouksessa pankkivaltuusmiehet valitsivat puheenjohtajakseen allekirjoittaneen Vesterisen ja varapuheenjohtajakseen allekirjoittaneen Peltosen.

Pankin tilintarkastajiksi vuoden 1948 tilejä tarkastamaan valitsijamiehet ovat valinneet seuraavat henkilöt:

Niukkanen, Juho, maanviljelijä, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Laine, Lauri*, maatalousteknikko, kansanedustaja;

Hiielä, Kaisa, rahastonhoitaja, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Bryggari, Tuomas*, kivityömies;

Moilanen, Kaapro, kunnallisneuvos, hänen varamiehensä *Kullberg, Henrik*, maanviljelijä, kansanedustaja;

Mustonen, Johannes, metsätyöläinen, kansanedustaja, hänen varamiehensä *Kulo, Kusti*, apulaishuoltopäällikkö; sekä

Fränti, Aleksanteri, kunnallisneuvos, hänen varamiehensä *Ohman, Carl Arne*, lakitieteen kandidaatti, kansanedustaja.